

Datum: 27.05.2015

09:35

Medij: www.blic.rs

Link: <http://www.blic.rs/Kultura/Vesti/562540/Predavanje-Kustos--elitno-zanimanje-u-srpskoj-kulturi>

Autori: Tanjug

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Predavanje "Kustos - elitno zanimanje u srpskoj kulturi"

1432

U Etnografskom muzeju sutra će u 18 sati biti održano prvo iz ciklusa predavanja "Kustos - elitno zanimanje u srpskoj kulturi" kroz koja će dr Voislav Vasić pokušati da osvetli tu profesiju, naročito njenu raznovrsnost i pluridisciplinarnost. Kustos se posmatra kao stvaralac u kulturi, kao ekspert specijalista u svojoj oblasti očuvanja nasleđa i kao njegov javni zastupnik i tumač, promoter, popularizator i animator, ali i kao slobodni intelektualac aktivan u društvenim događajima i kao ličnost od uticaja na javnost, a pritom i kao činovnik sa radnim zadacima i obavezom podnošenja izveštaja od javnog značaja. Ali kakav je njegov rang u društvenoj hijerarhiji pri promenljivim kriterijumima vrednosti? Bogato lično iskustvo dopustiće predavaču da bude analitičan i kritičan, uz naglašavanje varijabilnosti i nijansi u značenjima, pojavama i procesima. Tema će biti obrađena dinamično, kao niz procesa u kontekstu istorijskih promena, tehnološkog razvoja i napretka muzeološke prakse. Svoje teze, predavač će potkrepljivati izborom konkretnih primera. Ciklus se sastoji od četiri predavanja u skladu sa četiri lica kustosa, odnosno četiri sredine u kojima on deluje i s kojima je u dijalogu. U prvom predavanju Vasić će se baviti početnom sredinom u kojoj je predmet ili delo nastalo, u kojoj se upotrebljavalo, raslo, bivalo zasuto, zatrpano ili se skrivalo/čuvalo pre nego što je privuklo pažnju kustosa ili postalo njegova briga.

Datum: 27.05.2015

09:35

Medij: www.kurir.rs

Link: <http://www.kurir.rs/zabava/zena/krstenje-deteta-ko-se-krsti-cisti-se-od-svih-licnih-i-nasledenih->

Autori: Foto: Shutterstock

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: **KRŠTENJE DETETA: Ko se krsti čisti se od svih ličnih i nasleđenih grehova!**

3760

Krštenje deteta je veliki događaj za svaku porodicu. Da bi sve proteklo u savršenom redu, dobro je da roditelji znaju čega bi trebalo da se pridržavaju. Ovo je prva od sedam svetih tajni kojima pojedinac postaje legitimni član hrišćanske zajednice i stiče pravo na sve ostale tajne i crkvene obrede. Smatralo se da se time onaj ko se krsti čisti od svih ličnih i nasleđenih grehova, pa je zbog toga u prošlosti bio običaj da se dete krsti što pre. Stari običaji – U drugoj polovini 19. i do polovine 20. veka uglavnom se gledalo da se deca krste između sedam i 40 dana. Odmah po rođenju neko iz kuće bi išao kod sveštenika da uzme znamenje, ime koje dete nosi do krštenja, i osvećenu vodu koja se pomalo dodavala prilikom kupanja deteta do 40 dana – objašnjava dr Vesna Marjanović, načelnica Odeljenja za proučavanje narodne kulture Etnografskog muzeja. Kršteni kum je bio, podseća ona, uglavnom onaj ko je venčao roditelje, a ako on nije mogao da krsti novorođenče, onda bi se kumstvo predavalo nekom mlađem iz iste familije. U slučaju da ni to nije bilo moguće, uz saglasnost starog kuma birao se novi, jer se smatralo da bračni par neće više moći da ima decu ako samoinicijativno promeni kuma. – Zajedno s kumom, u crkvu su išli svekrva ili neka mlađa žena iz familije, jetrva, ređe sestra ili ona koja je učestvovala u porođaju. Majka nije prisustvovala jer se smatralo da je žena do 40 dana od porođaja nečista, pa je ona u vreme krštenja ostajala kod kuće i radila ono čime bi želela da joj se dete bavi kad poraste: čitala je, vezla, heklala... To je odavno izobičajeno pa danas majke odlaze s decom na krštenje. Krštavalo se i krišom. Dete ranije nije moglo da bude kršteno ukoliko roditelji nisu sklopili crkveni brak, jer je u prošlosti on bio dominantniji od administrativnog, dok danas sveštenici uglavnom ne pitaju da li su roditelji venčani u crkvi. – Do promene društveno-političkog sistema 1945. godine bilo je bitno da dete bude kršteno i da onaj koji ga krštava bude član legitimne hrišćanske zajednice. Posle Drugog svetskog rata deca su se krštavala, ali često krišom, jer najčešće bake nisu dozvoljavale da unuci ostanu nekršteni. Primera radi, dešavalo se da baka dovede kod sveštenika unuča na krštenje da bi ga posle dve nedelje dovela druga baka sa istom namerom – prepričava naša sagovornica. U mnogočlanim domaćinstvima, deca koja su bolešljiva i za koju se smatralo da neće preživeti bila su krštavana treći dan po rođenju. Po narodnom verovanju, nekršteno dete nije moglo da se sahrani na groblju, već se to činilo najčešće ispod neke rodne voćke. Kum – duhovni otac. Prilikom izbora imena, kumu je bilo davano prvenstvo, mada se on najčešće dogovarao s roditeljima. Uglavnom je dete dobijalo ime po dedi, a događalo se da dobije ime i po nekom junaku ukoliko se u vreme njegovog rođenja desio neki značajan događaj. U porodicama gde je bila velika smrtnost dece važno je nepisano pravilo da majka novorođenče iznese na raskrnicu i simbolično ga ostavi. Prvi koji naiđe na bebu bi postao kum i on bi dao ime, što je i stari kum morao da prihvati jer je bilo za dobrobit čitave porodice. Zbog toga su u istočnoj Srbiji vrlo česta imena Najden i Najda, što znači nađen. – Iako je kumstvo beskrvno srodstvo, ono je jedno od najbitnijih. Kum je duhovni otac, on garantuje za dete i odriče se greha u njegovo ime. S obzirom na to da su deca u periodu krštenja na mleku, on preuzima na sebe i da posle krštenja posti sredom i petkom i pričesti se u crkvi – objašnjava Marjanovićeva. Običaj je da kum daruje dete posle krštenja. Uglavnom bi mu poklanjao zlatnik ili nešto od zlatnog nakita kao uspomenu na taj sveti čin. Ta praksa se zadržala do dana današnjeg, mada ima i kumova koji umesto nakita poklanjaju i odeću. – Pored kumčeta, majka bi dobila

Datum: 27.05.2015

09:35

Medij: www.kurir.rs

Link: <http://www.kurir.rs/zabava/zena/krstenje-deteta-ko-se-krsti-cisti-se-od-svih-licnih-i-nasledenih->

Autori: Foto: Shutterstock

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: KRŠTENJE DETETA: Ko se krsti čisti se od svih ličnih i nasleđenih grehova!

5260

materijal za haljinu i za detetovo odelce, a roditelji bi darivali kuma, najčešće košuljom i čarapama, a kumu tkaninom za haljinu. Krštenje bi se obeležavalo gozdom na koju bi bili pozivani najbliži. U današnje vreme se tim povodom pravi slavlje u restoranima s velikim brojem zvanica i često se krštenje pravi zajedno s proslavom prvog rođendana, jer se gleda da se dete krsti do godinu dana – naglašava naša sagovornica. Ranije je važno pravilo da kum snosi sve troškove krštenja, ali se danas ljudi snalaze u skladu sa svojim mogućnostima pa se dešava da roditelji kupe sve potrebštine za krštenje i da daju kumovima, a oni kupe poklon za dete. – Nekada je bilo obavezno da kum donese krsnicu – ručno rađeno belo platno od kojeg se posle krštenja šilo nešto za bebu, a danas u crkvi možete naći ceo komplet za krštenje, sa sve peškirom i svećom. Takođe, vodilo se računa da se krštenje ne obavlja tokom posta i subotom, koji važi za dan posvećen mrtvima, ali i to je u današnje vreme izmenjeno, najbitnije je da se krštenje obavi posle liturgije – ističe Marjanovićeva. Gde se vrši i šta je potrebno? Krštenje može da se obavi u hramovima, manastirima i crkvama gde ima krsionica, a može i u domu roditelja, ako je neophodno. Može da se izvrši bilo kog dana, u svako doba dana i noći, ukoliko postoji potreba za tim. Naročito je dobro ako se obavi praznikom, da se dete i roditelji tog dana pričeste. Za ovaj svečani događaj treba pripremiti krsnicu – platno bele boje, veličine od jednog do jednog i po metra, u koje se dete uvija posle krštenja. Od nje se, potom, detetu sašije košuljica, benkica ili jastučić za spavanje. U nekim krajevima je običaj da se dete, kada počne krštenje, zavija u očevu belu košulju, sve dok ne bude kršteno vodom. Bela košulja i krsnica simbolizuju nevinost, čednost i bezgrešnost, jer je bela boja simbol duhovne i telesne čistote. Potrebno je i ulje, po mogućstvu maslinovo, kojim se dete pomazuje. Kum kupuje sveću u crkvi (može da se kupi nekoliko dana ranije, pa da se ukrasi). Negde je običaj i da se ponesu jedan ili dva velika bela peškira, kao i krstić za dete. Poštovanje verskih pravila Zbog organizovanja svečanog ručka, crkva preporučuje da se krštenje obavi u dan kada se mrsi. Ukoliko se krštenje obavlja uz post, obavezna je posna hrana. Smatra se da roditelji čine veliki greh ako tada pripremaju mrsnu hranu. Posle krštenja, voda kojom se dete krsti prosipa se na mesto gde se ne gazi, ili se izlije uz neki kalem, ili u cveće u kući. Kosica koju sveštenik odseče pri krštenju stavlja se u vosak, pa se i ona stavlja na neki kalem ili se čuva u kući kao uspomena na ovaj veliki događaj u životu deteta. Sveća koja se pali na krštenju, takođe se čuva u kući kao draga uspomena. Kada izbegavati krštenje Period od Božića do Krstovdana je vreme kada je iščekivano krštenje Isusa Hrista, a u srpskom narodu je označeno kao kritično vreme. – Tada sve miruje, najjača je zima, noći su još uvek duge i narod je govorio da tada šetaju karakondžule, ale i sva moguća zla i napadaju decu. Taj period se u narodu zove „nekršteni dani“ u kom, kako se veruje, umrla deca pohode svoje majke i hoće da nanesu zlo živom detetu – objašnjava Vesna Marjanović. Tekst: Suzana Obradović Ovaj tekst je preuzet sa sajta Yumama.com OBIČAJI I VEROVANJA – Majke su smatrale da im dete neće otići od kuće ukoliko kosicu koju je sveštenik isekao tokom krštenja čuva zajedno s detetovim pupkom. – U pirotskom kraju postoji običaj da se posle krštenja dete unese u kuću i nosi se u sobi unakrst u sva četiri ugla, a ako kasnije bude nevaljalo, kaže se da nije nošeno u sve ćoškove. – Verovalo se da detetu može da se naudi sve do čina krštenja, pa se tačno znalo kada uveče ne sme da se kupa i da se voda od kupanja prosipa na određeno mesto, gde niko neće zgaziti. – Kad se dete vraćalo kući s krštenja, ima krajeva gde su ga dodavali kroz prozor umesto da ga unesu na vrata, jer nije obavljeno dovoljno magijsko-ritualnih radnji da bi ono bez ikakvih smetnji nastavilo svoj život. – U pojedinim krajevima, kum bi raspoređeno dete stavlja na očevu košulju zbog verovanja da će tako stalno biti pod očevom zaštitom. Sa sajta Yumama.com preporučujemo još: 20 ideja za dekoraciju torte za krštenje OBIČAJI I VEROVANJA – Majke su smatrale da im dete neće otići od kuće ukoliko kosicu koju je sveštenik isekao tokom krštenja čuva zajedno s detetovim pupkom. – U pirotskom kraju postoji običaj da se posle krštenja dete unese u kuću i nosi se u sobi unakrst u sva četiri ugla, a ako kasnije bude nevaljalo, kaže se da nije nošeno u sve ćoškove. – Verovalo se da detetu može da se naudi sve do čina krštenja, pa se tačno znalo kada uveče ne sme da se kupa i da se voda od kupanja prosipa na određeno mesto, gde niko neće zgaziti. – Kad se dete vraćalo kući s krštenja, ima krajeva gde su ga dodavali kroz prozor umesto da ga unesu na vrata, jer nije obavljeno dovoljno magijsko-ritualnih radnji da bi ono bez ikakvih smetnji nastavilo svoj život. – U pojedinim krajevima, kum bi raspoređeno dete stavlja na očevu košulju zbog verovanja da će tako stalno biti pod očevom zaštitom. Babine: Zanimljivi i neobični srpski običaji Krštenje - važni običaji i korisni saveti Običaji širom sveta koji prate trudnoću i rođenje deteta 10 narodnih verovanja u vezi sa bebama

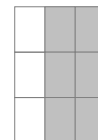

Foto: Etnografski muzej

Upoznajte stare zanate

Još jedna zanimljiva izložba - „Nematerijalno kulturno nasleđe“ postavljena je u Manakovoj kući do 10. juna. Posetioci imaju priliku da se upoznaju sa gotovo izumrlim zanimanjima meštana opštine Babušnica. U ovom delu Srbije nekada je bilo 35 vrsta zanata, a danas tek nekolicina stanovnika čuva ovo etnografsko nasleđe. Na izložbi koju je Etnografski muzej postavio u saradnji sa ŽEC „Lužičke rukotvorine“ predstavljene su fotografije poslednjih babušničkih čurčija, kamenorezaca, vunovlačara. - Naša misija je da sačuvamo stare zanate od zaborava. Kada je u pitanju opština Babušnica projekat smo podelili u tri faze. Napravili smo film o starim zanatima, organizovali izložbu i poslednja faza je izrada baze podataka o starim zanatima - kaže Dragana Stojković, kustos Etnografskog muzeja. **A. Đokić**

NE PROPUSTITE: JEDINSTVENA IZLOŽBA NA TOPČIDERU

Odelo u kojem je ubijen knez

Foto: Istorijski muzej Srbije

MARKO TAŠKOVIĆ

» **Autentično odelo kneza Mihaila Obrenovića u kojem je ubijen 29. maja 1868. godine biće izloženo u Konaku kneza Miloša na Topčideru, u petak, tačno na godišnjicu atentata.**

Istorija je učiteljica života, ali nažalost Srbi mnogo toga treba da uče i iz smrti svojih velikih ličnosti. Zbog toga će posetioci Konaka kneza Miloša moći u potpunosti da se vrate vek i po unazad. - Po prvi put ćemo u konaku izložiti odelo kneza Mihaila sa flekama od krvi. Knez je izašao u šetnju u pet sati, a ubijen je nedaleko od konaka u šest časova. Pištolj kojim je ubijen nećemo predstaviti jer je trenutno na drugoj izložbi u Gornjem Milanovcu - kaže za „Blic“ Olivera Glavonjić, kustos u Konaku.

Posetioci će moći da se upoznaju sa pesmama koje su građani pisali neposredno posle ubistva kneza.

- Te pesme su objavljivane u tadašnjim časopisima „Danica“ i „Zmaj“ i u potpunosti oslikavaju tugu i bol koju je narod osećao zbog atentata - kaže Glavonjićeva.

Kako objašnjava, izložba se u potpunosti uklopila sa postavkama u prizemlju i na spratu Konaka koje predstavljaju život u Srbiji tokom 19. veka, odnosno dinastiju Obrenovića.

- Do sada smo odelo izlagali samo u Istorijskom muzeju i to pre nekoliko godina. Pošto je knez Mihailo ubijen 29. maja po starom kalendaru, odnosno 10. juna po novom, odlučili smo da tačno između ova dva datuma organizujemo izložbu - kaže ona. U planu je da se 10. juna predstavi i ljubav kneza Mihaila i kneginje Julije. Izložba traje do 10. juna, a cena karte je 100 dinara (za dake, studente i penzionere) i 200 dinara za ostale. ■

CENA KARTE JE SIMBOLICNA, 100 I 200 DINARA

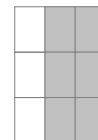
KRVAVA GARDEROBA I PIŠTOLJ IZ KOG JE PUCANO

Datum: 28.05.2015
Medij: Blic
Rubrika: Beograd
Autori: Marko Tašković
Teme: Etnografski muzej Srbije

Napomena:
Površina:555
Tiraž:128530

Naslov: Odelo u kojem nje ubijen knez

Strana: 32

